

Kasvatustieteen, historian ja kulttuuriantropologian aloja edustavat Tuja Huuki (vas.), Hanna Louhimo ja Nea Lehto ovat hyödyneet tuotantotilinsä monitoriteisyydestä.

Koulusta tutkimukseen ja takaisin

Tutkimalla lasten kaverisuhteiden valtamekanismia etsitään kiusaamiseen johtavia tekijöitä.

TEKSTI Hanna Talikka **KUVA** Inkeri Jäntti

OPETTAJA OLI YMMÄLLÄÄN. Luokan oppilaiden keskuudessa vallitsi ahdistava ilmapiiri, mutta ilmeistä syytä oli vaikea keksiä. Joillakin oppilailla vaikutti olevan valtaa enemmän kuin toisilla. Kyse oli jostain muusta kuin kiusamisesta, minkä vuoksi siihen oli vaikeaa puuttua.

Opettajia päätti ottaa ilmiöstä selvää. Kyseinen opettaja oli **Tuja Huuki.** Nykyään Suomen Akatemian tutkijatohtorina työskentelevä Huuki tutki lasten suhdetuureissa esiintyviä vallanmuotoja. Huuikin tie tutkijaksi on kulkenut käsi kädessä opettajan työn kanssa. Aiatus tutkijan urasta syntyi jo graduvaiheessa. Oulun yliopiston kasvatustieteellisessä tiedekunnassa. Huuki teki kuitenkin ensin pitkään töitä erityis- ja luokanopettajana, ennen kuin alkoi vaihtelun siirtyä tutkimuksen pariin.

”Olen sukeltanut tutkimusaiheeseeni pelkän teorian sijasta opettajuiden kautta. Koen, että paikkani löytyy tutkimuksen ja käytännön väliltä, ja haluan käydä vuoropuhelua kumppaankin suuntaan.”

Vuonna 2012 alkoi Suomen Akatemian rahoittama kolmiavuotinen

tutkimusprojekti, jonka aikana Huuki on palannut koulumaailmaan. Taivotteena on tarjota kasvattajille välineitä tартtuna esi- ja alkouhlaikäisten lasten väliseen vallan väärinkäyttöön.

Ihminen ei potki rakkaudesta

Lasten kaverisuhteet ovat aikuisten ja jopa lasten itsensä näkökulmasta monimutkainen maailma. Koululuokassa, väitännella ja päiväkotitilkeiden tinnelilyksessä lasten välillä sattuu ja tapahtuu. Aikuisten on vaikea saada oretta lasten välisistä kahnauksista, sillä kaveruutta ja vahingoittamista on välillä vaikea erottaa toisistaan.

Kaverusten väliset leikkiappellut, jahtamiselikit ja vitsailu voivat olla ensimmäisiä merkkejä vahingoittavasta vallankäytöstä. Kasvatitajat koulutetaan tunnistamaan kiusaminen sitä, että toistuva vahingoittaminen on tiedostettava ja usein yksilöön kohdistettava. Paljon ehti kuitenkin tapahtua ennen kuin lasten väliset suhteet käijistyvät kiusamiseksi.

”Meidän on pystyttävä havainnoimaan tapahtumia jo tämän jatkumon alkupäästä. Miten nämä ju-

tut alkavat alunalkaenkin kehityä? Missä ovat vallan ensimmäiset pisarat?”, Huuki kysyy.

Huuki paneutui tutkimuksessaan lasten tasaverlaisten ihmissuhteiden luomista häirtseviin tekijöihin. Keskinäisten suosiojärjestelmien huipulle kohoavat lapset, jotka osaavat toistaa kulttuurisesti hyväksytyjä käsityksiä feminiinisytydestä ja maskuliniisuudesta. Käitkykset oikeanlaisesta tytydestä ja poikuuudesta heijastuvat negatiivisesti lasten välisiin suhteisiin.

Kasvatitaja saattaa tiedostamattaan sivuuttaa lasten välisen satuttavan vallankäytön. ”Rakkaudesta se hevo-nerkin potki” tai ”pojat ovat poikia” ovat usein ajassa käytettyjä ajatte- lunnalleja. Tutkijoiden mukaan on vahingollista opettaa lapsia hyväksymään väkivalta ja toisarvoistaminen osaksi normaalia kanssakäymistä.

Tutkijoilta kasvattajille

Huukille tutkimusprojektiin yksi tärkeimmistä etapista on tutkimustulosten saattaminen sellaiseen muotoon, että ne hyödyttäisivät lasten parissa toimivia aikuisia. Keväällä 2016

Huuki, Nea Lehto ja Hanna Louhimo ovat kirjoittaneet tutkimuksen tuloksia yleistajuisstavan kirjaseen.

”Monet tutkimustulokset jäivät kansainväliseksi journaalartikkeliksi. Minulle tutkimusartikkelit ja yleistajuisemmat tekstit ovat yhtä arvokkaita tapoja julkaista tutkimustuloksia. Yleistajuisstaminen on keino jäsentää tutkittavia ilmiöitä myös tutkijalle itselleen”, Huuki pohitti.

Historian maisteriopiskelija Lehto ja kulttuuriantropologian maisteriopiskelija Louhimo ovat opinnoissaan perehtyneet sukupuoleen ja (väki)valtaan. He toivovat kirjaseen herättävän lukijoissa ajatuksia ja tuovan näkyväksi monia piilossa vaikuttavia ajatusmalleja. Molemilla on tunne, että aihetta yleistajuisstavalle julkaisulle on ollut tarvetta.

Tuleva kirjaneen on herättänyt mielenkiintoa esimerkiksi opettajain opiskelijoiden keskuudessa. Monet aikuiset tunnustavat lasten pahoinvoinnin intuitiivisesti, mutta sitä ei pystytty käsittelemään ilman oikeita sanoja ja välineitä. Kolmikko uskoo teoksen auttavan kasvattajia tunnistamaan pahanojon syitä. •